

HC 35: Beeld je niet in dat God is als jij!

Orde van dienst:

GK 171

gebed

lezen: Deuteronomium 4: 1-29

GK 177: 2

tekst: HC 35

preek

Psalm 50: 1, 7

Geloofsbelijdenis + Psalm 50: 11

gebed

collecte

Liedboek 416 Ga met God

zegen.

Preek:

Wat moeten wij nou met dat tweede gebod?

Wie maakt er nog beelden? Wie knielt er voor een houten godje of een totempaal? Ja, de geboden over stelen of echtscheiding of doden, die zijn actueel. Dat gebeurt overal om ons heen.

Maar: wie maakt er nu nog een beeld?

Die staan allemaal in musea. Leuk om eens naar te kijken. Houten goden van primitieve stammen uit Afrika of Zuid-Amerika. Goden van de Zoeloes of de Maya's. En je lacht er een beetje om: 'Dat die mensen daar in geloofden?!', denk je en je loopt verder.

Ja, natuurlijk, Israël moest er wel voor gewaarschuwd worden.

Die kwamen uit Egypte: een land vol beelden. Ra, Osiris, Apis, katten, kevers en krokodillen.

En op weg naar een land vol beelden. Ba'als en Astartes.

Maar wat hebben wij daarmee in ons computertijdperk?

Ja, en toch is dit gebod heel, heel erg actueel.

Dat zult u wel merken.

Thema-dia

Thema: Beeld je niet in, dat God is als jij!

1. dat kan niet
2. dat mag niet
3. dat hoeft niet.

1. dat kan niet:

De HERE waarschuwt zijn volk heel nadrukkelijk: "Maak geen beeld van een of andere god, van een vis of een vogel. Maak geen beeld van mij."

Waarom niet?

Nou, heel simpel: Israël kan geen beeld van God maken, omdat niemand de HERE ooit heeft gezien. Dus hoe zou je Hem willen uitbeelden? **Dia**

Dat zegt de HERE heel duidelijk in Deut. 4: *'jullie hebben geen gedaante gezien op de dag dat de HERE op de Horeb tot u sprak uit het midden van het vuur. Er was alleen een stem....'*

Maar, er zijn meer redenen waarom wij geen beeld van God kunnen maken.

En daarvoor moeten we even terug naar deze vraag: 'Waarom maken mensen beelden van hun goden?'

Waarom denkt u? Waarom maken mensen beelden?

Misschien zegt u: 'Om te laten zien hoe hun goden eruit zagen!'

Dat kan.

Als zij uit een steen of een stuk hout een god hadden gemaakt, dan konden ze zeggen: 'Kijk, zo ziet hij eruit!'

Toch is dat niet het hele antwoord.

Want soms was een god alleen maar een kaal stuk steen of een paal. Een menhir.

En de mensen, die zo'n steen of stuk hout aanbeden, wisten wel, dat die steen of dat hout niet hun god was.

Nee, er was een belangrijker reden, waarom mensen beelden maken van goden.

(Thema-dia terug)

Deze:

Alle mensen leven al vele, vele eeuwen op een indrukwekkend mooie aarde.

Een schitterende schepping.

En in Romeinen 1 vertelt Paulus, dat mensen daaruit weten, dat er een god bestaat.

Een groot en machtig god, die leeft en alles heeft gemaakt. De zon, de sterren, de vissen in de zee, de snelle antilop, de sterke leeuw, dat kindje in de wieg, de liefde... er moet een maker zijn. Een intelligente ontwerper.

Geloven, dat er een God is, is dus heel erg logisch. Ligt erg voor de hand.

Want: waarom zouden mensen anders door alle eeuwen en culturen heen goden en beelden hebben gemaakt? Omdat er een God is.

Atheïsme is onnatuurlijk. Wij denken vaak, dat we als christenen wat naïef zijn en dom. We schamen ons vaak een beetje, dat we nog in een God geloven.

Is dat niet een beetje kinderlijk?

'Nee!', zegt Paulus, 'helemaal niet! Als je even met verstand naar de schepping kijkt, zie je dat er een God moet zijn'.

Maar dat is niet het enige: de mens ervaart, dat die mooie schepping ook heel gevaarlijk en bedreigend kan zijn. Overal loert het gevaar.

De zon kan verwarmen, maar ook verzengen en doden.

Het onweer geeft regen, maar ook een dodelijke bliksem, die jou zomaar kan treffen.

Er is ziekte, oorlog, dood, overstromingen, haat, onderdrukking.... En als mens voel je je in dat enorme natuurgeweld heel klein en kwetsbaar. Een speelbal van wel honderd krachten in dit grote leven en .....wie ben jij?

En wat doen mensen nu?

Die zien achter die natuurkrachten allerlei machten en goden. De zon noemen ze Ra en ze knielen voor Ra en brengen hem offers. Het onweer en de regen noemen mensen Ba'al of Donar.

De wijn en de vrolijkheid noemen ze Bacchus en achter de oorlog zit de god Mars.

De kanaänieten vereerden de god Ba'al. En Ba'al was de god van de regen. Van het onweer, de donder en de bliksem. En als god van de regen ook de god van de vruchtbaarheid. Daarom werd Ba'al vaak afgebeeld als een stier. Niet omdat hij een stier was, maar omdat ook de stier een beeld is van vruchtbaarheid en kracht.

En zo'n beeld had een bepaalde functie: door dat beeld kon je over die god en over de machten van die god beschikken. Die god, dat beeld, kon je vasthouden. Daar kon je offers voor neerleggen. Daar kon je bloemen omheen hangen. En door die offers en bloemen en eer kon je die god manipuleren. Je had hem in je hand. Zo deed die god wat jij wilde.

Als de Grieken een lange reis over zee gingen maken plengden ze eerst voor Poseidon. De god van de zee. Ze leegde een beker wijn in het water en wat brood en fruit. Zo wilden ze Poseidon gunstig stemmen.

Ziet u: door die Poseidon dachten ze de krachten van de zee te stillen.

En als de goden niet gaven wat je wilde, kon je ze ook nog een pak slaag geven of een paar dagen voor straf in een donkere kast zetten!

Ziet u, door offers of toverformules of duistere rituelen kon je de god naar je hand zetten. Dat beeld werkt als een soort **transformator**.

Dia

Dat kennen de jongens en mannen wel, die een elektrische trein hebben. Dan heb je een transformator. Dan kun je de stroomsterkte regelen. Dan kan je trein harder en zachter. Je hebt het in de hand en je treintje wordt niet opgeblazen.

Zo werkt zo'n beeld: je kunt zo van 2.000.000 volt, die je niet kunt beheersen, nu 220 volt maken. En 220 volt kun je beheersen.

Door het beeld beschik je over de godheid en de natuurkrachten.

Maar u begrijpt wel: dat kan bij God helemaal niet.

Natuurkrachten als storm en regen en dood laten zich al niet vangen in een beeld.

Maar dan kun je de God, die al die natuurkrachten maakte, natuurlijk helemaal niet in een beeld vangen. Hij is de almachtige. De Schepper van storm en regen en zon en vruchtbaarheid. Van alle hout en goud en steen.

Hoe zou je nu ooit de eeuwige kunnen vangen in hout of steen?

(Thema-dia)

2. het mag niet.

We kunnen dus geen beeld van God maken. Om twee redenen:

- a. we hebben God nooit gezien.
- b. we kunnen niet over de Almachtige beschikken.

Maar de HERE verbiedt het ook: je mag Hem niet dienen door een beeld.

Waarom niet?

Nou, omdat de heidense goden goden waren, die nogal op mensen leken.

Mensen maken goden naar hun beeld. Het beeld van mensen. Ze leken op mensen.

Vaak alleen wat groter en sterker. En ze woonden op bijzondere plekken: op de Olympos of de Karmel. Maar verder leken het net mensen: ze aten en dronken. Ze maakten ruzie en waren jaloers. Ze liepen achter vrouwen aan.

De Duitse Filosoof Ludwig Feuerbach zei: mensen maken goden naar hun beeld.

En waarom is dat zo erg?

Omdat mensen God als een zondige God kunnen afbeelden.

We trekken Hem, de Heilige, omlaag. In onze zonden.

Terwijl Hij ons juist omhoog wilde trekken naar zijn niveau: zuiverheid, reinheid, heiligheid, liefde en vrede.

Kortom: wij snijden god dan op mensenmaat. Een god die ons uitkomt. Die ons dient.

Een god, die bij jouw manier van leven past. Die jou nooit confronteert.

Je dient God en je geld.

Je dient God en je TV.
Je dient God en je seks en je drank.
Je dient god en vraagt vergeving, maar zelf vergeef je nooit.
Je dient God, je gaat naar de kerk, maar tegelijk roddel je heel makkelijk.
En de HERE wordt zo een God, die alles wat jij doet wel goed vindt.
Dat is een gesneden beeld maken van God: je snijdt Hem op jouw maat.

We zetten Hem in de kast en we halen Hem er weer uit als we Hem nodig hebben.
Zoals met een parachute. Een parachute is handig om bij je te hebben, maar je hoopt er nooit gebruik van te hoeven maken.
Alsof je de Almachtige zomaar opzij kunt zetten!
Een God, die je met offers zoet houdt. Zondags ga je netjes twee keer naar de kerk, maar door de week leid je je eigen leven.
Dat vindt de HERE vreselijk.
Waarom?
Omdat dat niet getuigt van liefde.
Omdat daaruit blijkt, dat je helemaal geen respect voor Hem hebt.
Omdat Hij jou juist wil redden uit dat platte leven waar je door de zonde in bent geraakt. Hij wil je ver daar boven uit tillen en je vergezichten laten zien, waar je nooit van durfde dromen.

Daar komt bij, dat je kinderen God zullen dienen zoals jij dat doet.
Jij bent als vader of moeder een voorbeeld. Een rolmodel.
Als ouders heel makkelijk met de HERE omgaan, zullen de kinderen dit ook doen.
Als de ouders makkelijk kwaadspreken, doen kinderen dit ook.
Als de ouders allerlei zonden in huis toelaten via de televisie of het Internet, zullen de kinderen dat ook gewoon gaan vinden.
De kinderen leren zo, dat je God best in de kast kunt zetten en je eigen leventje lijden. God als je parachute. Zij zullen hun ontzag en liefde voor God verliezen.

Een waarschuwing.
Maar ook een belofte.
En die belofte reikt veel en veel verder dan die waarschuwing. Want de HERE belooft, dat wie Hem liefheeft en respecteert en gehoorzaam is, die mag geloven, dat Gods barmhartigheid tot in het duizendste geslacht verder gaat. Duizendste: dat is het verst denkbare geslacht. Dat betekent: voor altijd.

Thema-dia.

3. het hoeft niet.

Heidenen maken goden, om de verre goden dichterbij te trekken. Om over hun enorme krachten te beschikken. Want die krachten zijn grillig en onzeker. Voor je het weet is er een aardbeving of een epidemie. Of je wordt ziek of de bliksem slaat toe. Je weet maar nooit wat de goden willen. Ze zijn heel onbetrouwbaar. En dus moet je proberen om ze in de hand te houden. En dat doe je door een beeld.

En nu zegt de HERE in het tweede gebod: 'Ik ben niet ver weg. Ik ben heel dicht bij. Ik woon bij jullie in de tabernakel. Spreek maar tot Mij en Ik zal luisteren. Roep Mij aan en Ik zal er zijn'.

En Ik ben geen willekeurige God, waarvan je maar nooit weet wat je aan Hem hebt. Onbetrouwbaar. Onzeker.
Nee, Ik ben betrouwbaar.

Daarom heb Ik ook mijn verbond met jullie gesloten. Om jullie zekerheid te geven. Ik heb jullie mijn beloften gegeven en mijn geboden.

Ik ben geen egoïstische God, die alleen maar aan zichzelf denkt. Een Tiran. Nee, Ik wil jullie Vader zijn en heb jullie lief.

Jullie hoeven geen beelden van Mij te maken. Jullie hoeven niet bang te zijn. Want Ik ben geen blind noodlot: Ik ben God. Jullie kunnen op Mij aan.

En de geboden, die Ik jullie geef, zijn niet om jullie leven benauwd te maken, klein en doods, maar juist om jullie leven te laten opbloeien.

Jullie hoeven geen beeld van Mij te maken.

Ja, en daar zijn **nog twee redenen** voor:

Het 1^e is, dat er al een Beeld van God op aarde is. Ja, dat klinkt misschien vreemd, maar er is al een beeld van de Vader op aarde.

Weet u welk?

Ja, de Zoon van de Vader, **Jezus**.

Dia

Toen Hij op aarde was vertelde Hij over zijn Vader in de hemel.

Zijn discipelen vroegen toen: "Toon ons de Vader en het is ons genoeg!"

De discipelen wilden God zien.

Jezus zei toen dit: "Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien!". Jezus bedoelde daarmee: In Mij zie je de liefde van de Vader en de trouw, de barmhartigheid en de rechtvaardigheid.

God gaf zijn Zoon en door Hem keken we de Vader recht in zijn hart.

Het 2^e is dit: We hoeven geen beeld van God te snijden, want er zijn miljoenen beelden van God. Miljoenen! En dat zijn **wij**.

Dia

God schiep ons in het begin naar zijn beeld. En nu is Hij bezig om ons weer naar zijn beeld te snijden. Niet Hij moet op ons, maar wij moeten op Hem gaan lijken. Omdat we net zo heilig worden en barmhartig als Hij.

En nu mogen wij aan de wereld laten zien wie hij is.

Door trouw te zijn in ons huwelijk. Door te zorgen voor de vluchteling, de weduwe, de wees. Door niet te heersen, maar te dienen.

Zo mogen we aan de mensen laten zien, hoe God is. Om te beginnen aan onze kinderen. Maar ook aan onze collega's en vrienden en familie.

Want we hebben een God om trots op te zijn. Niet als de goden van de Kanaanieten, Egyptenaren of Grieken. Die zijn egoïstisch en onbetrouwbaar. Wij hebben een God die liefheeft en waar je nooit bedrogen mee uitkomt.

Amen.